

психологічної та соціальної дезадаптації, не залишає іншого вибору, як розкривати науковими методами характер змін, що відбуваються в психіці дітей, щоб мати змогу ґрунтовно підійти до розробки заходів щодо зниження ризиків виникнення у них проблем у майбутньому.

ЛІТЕРАТУРА

1. Кутішенко В. П., Ставицька С. О. Психологія розвитку та вікова психологія: Практикум: навч. посіб. Київ: Каравела, 2012. 448 с.
2. Помиткіна Л. В., Злагодух В. В., Хімченко Н. С., Погорільська Н. І. Психологія сім'ї: навч. Посібник. К.: Вид-во Нац. авіац. ун-ту «НАУ-друк», 2010. 270 с.
3. Свеженцева Ілона. «Спокій, але не байдужість»: як конфлікти та загроза війни впливають на психіку та як не панікувати. 2022. URL: <https://suspilne.media/203742-spokij-ale-ne-bajduzist-ak-konflikti-ta-zagroza-vijni-vplivaut-psihiku-ta-ak-protidiati-panici/>
4. Яцина О. Ф. Вплив війни на психічне здоров'я: ознаки травматизації психіки дітей та підлітків. *Наукові перспективи*. 2022. Вип. 7 (25). С. 554-567.
5. Freud Sigmund . Hysterie und Angst. Berlin: Fischer Verlag, 1971. 360 p.
6. Lustig S. L., Tennakoon L. Testimonials, Narratives, Stories and Drawings: Child Refugees as Witnesses. *Child and Adolescent Psychiatric Clinics of North America*. 2008. № 17. P. 569-584.

Марина БАРАКУТА

*викладач, ВНПЗ «Дніпровський гуманітарний університет», м. Дніпро;
здобувач третього (освітньо-наукового) рівня вищої освіти, Класичний
приватний університет, м. Запоріжжя, Україна*

Анастасія БАКУМ

*здобувач другого (магістерського) рівня вищої освіти, ВНПЗ «Дніпровський
гуманітарний університет», м. Дніпро, Україна*

РОЛЬ МОРАЛЬНОЇ ТА СОЦІАЛЬНО-ПСИХОЛОГІЧНОЇ ПІДТРИМКИ В ПРОЦЕСІ АДАПТАЦІЇ ЗОВНІШНЬО-ПЕРЕМІЩЕНИХ ОСІБ

Військовий конфлікт в Україні призвів до різкого зростання числа українців, які шукають тимчасовий притулок за кордоном. Зовнішньо-переміщені особи, які змушені залишити свої рідні домівки та переїхати в інші регіони або країни, стикаються з численними викликами, включаючи моральні та соціально-психологічні проблеми. Важливо надати їм підтримку та допомогу для успішної адаптації та подолання стресових ситуацій.

Один з ключових аспектів успішної адаптації зовнішньо-переміщених осіб - це моральна підтримка. За словами О. В. Ковальчук, автора книги «Освіта для всіх: підходи та практика» важливо створити сприятливе середовище, де ці особи можуть відчувати себе важливими та прийнятими. Сприяти їхньому включенню в соціум та надавати можливості для освіти та саморозвитку. Моральна підтримка включає в себе слухання їхніх історій та досвіду, а також створення умов для відновлення їхнього самоповаги та гідності.

Для дітей та сімей, які постраждали внаслідок військових конфліктів, особливо важлива соціально-психологічна підтримка. Вивчаючи авторську роботу Г. М. Герило, Т. Б. Гніда, І. О. Корнієнко та інших авторів, «Організація соціально-психологічного супроводу дітей, сімей, які постраждали внаслідок військових конфліктів,» ми розуміємо, що важливо надавати допомогу не лише самим дітям, але й їхнім батькам та родинам. Це може включати в себе психологічну консультацію, психотерапію та підтримку в розв'язанні практичних питань, таких як доступ до освіти та медичної допомоги.

Моральна та соціально-психологічна підтримка, яку надають інші країни зовнішньо-переміщеним особам, є надзвичайно важливою у забезпеченні їхнього добробуту та успішної адаптації в новому середовищі.

Моральна підтримка включає в себе не лише словесні вислови підтримки, але й виявлення інтересу до долі зовнішньо-переміщених осіб та їхньої історії. Слухання їхнього досвіду та свідчень може мати велике значення для того, щоб вони почували себе важливими та прийнятими. Це сприяє підвищенню самоповаги та самооцінки у зовнішньо-переміщених осіб, що є важливим для подолання стресових ситуацій та втрат, які вони пережили.

Соціально-психологічна підтримка, з свого боку, забезпечує зовнішньо-переміщеним особам доступ до професійної психологічної допомоги. Це особливо важливо для тих, хто має посттравматичний стресовий розлад або інші емоційні проблеми внаслідок військових конфліктів. Психологічні консультації та терапія допомагають зовнішньо-переміщеним особам виразити свої почуття, розібратися в емоціях та знайти стратегії для подолання тривоги та депресії.

Окрім індивідуальної підтримки, групові сесії та спільні заходи можуть створювати можливості для спілкування та взаємодії між зовнішньо-переміщеними особами. Це допомагає їм відчувати себе частиною спільноти та розуміти, що вони не є самі в своїх переживаннях. Групова підтримка також може сприяти вирішенню спільних проблем та пошуку колективних рішень.

Насамкінець, соціальна підтримка та психологічна допомога від інших країн допомагають зовнішньо-переміщеним особам відновити своє психологічне благополуччя та створити стійкі фундаменти для їхнього подальшого розвитку та адаптації в новому середовищі. Це важливий компонент у підтримці та реінтеграції цих людей після важких переживань та втрат, які вони перенесли.

Не менш важливою складовою успішної адаптації є й освіта, яка, незважаючи на усі труднощі, є важливим елементом соціальної інтеграції зовнішньо-переміщених осіб. Освітні програми для дорослих та дітей, надають їм ряд важливих переваг та можливостей для їхньої інтеграції та розвитку: відновлення освіти, розвиток навичок, професійна підготовка, психологічна підтримка та ін.

Освітні програми сприяють інтеграції зовнішньо-переміщених осіб в нове суспільство. Навчання мовам та вивчення культурних аспектів допомагають їм легше взаємодіяти з оточуючими та створювати соціальні зв'язки. Вони є одним з ключових інструментів у підтримці та реабілітації зовнішньо-переміщених осіб, допомагаючи їм відновити свої життя та побудувати стабільне майбутнє в нових умовах.

Отже, моральна та соціально-психологічна підтримка з боку інших країн грають критичну роль у відновленні та адаптації зовнішньо-переміщених осіб

після військових конфліктів. Ці види підтримки сприяють підвищенню їхньої самоповаги, психологічному здоров'ю та сприяють подоланню травматичних наслідків пережитих страхів і стресів.

ЛІТЕРАТУРА

1. Ковальчук, О. В. Освіта для всіх: підходи та практика. Київ: Видавничий дім «Освіта», 2019. 240 с.
2. Організація соціально-психологічного супроводу дітей, сімей, які постраждали внаслідок військових конфліктів / авт. кол.: Герило Г. М., Гніда Т. Б., Корнієнко І. О., Луценко Ю. А.; заг. ред. Ю. А. Луценко. Київ : УНМЦ практичної психології і соціальної роботи, 2018. 128 с.
3. Основи реабілітаційної психології: подолання наслідків кризи. Навчальний посібник. Том 3. Київ, 2018. 236 с.

Олена ПАВЛОВСЬКА

здобувач другого (магістерського) рівня вищої освіти, Тернопільський національний педагогічний університет імені Володимира Гнатюка, м. Тернопіль, Україна

ПСИХОЛОГІЧНА КОРЕКЦІЯ ТРИВОЖНОСТІ МОЛОДШИХ ШКОЛЯРІВ ЗА ДОПОМОГОЮ АРТТЕРАПЕВТИЧНИХ МЕТОДІВ

Шкільні роки – важливий етап у житті людини, протягом якого активно формується її особистість, відбувається психічний розвиток, який часто супроводжується тривогою.

Водночас важливо зауважити, що війна є травмівною подією, що викликає почуття у дітей безпорадності й незахищеності, впливаючи на свідомість кожної людини та її ставлення до світу, спричиняючи хронічні стресові розлади.

Завдання створення безпечного освітнього середовища як системи психологопедагогічних умов, впливів і можливостей, які забезпечують захищеність особистості від прямого чи опосередкованого негативного впливу травмівних ситуацій на фізичне та психічне здоров'я особистості, є дуже важливими для сучасної освіти. Задоволення потреби в безпеці, стабільності,